

Erkki Kivinen 1903—1985

Helsingin yliopiston entinen rehtori, professori Erkki Kivinen kuoli 4. 10. 1985 pitkän ja ansiokkaan elämäntyön tehtyään. Tunnustuksena ansioista maataloustieteiden hyväksi Suomen Maataloustieteellinen Seura oli nimitänyt hänet kunniajäsenekseen v. 1966.

Erkki Kivinen oli syntynyt 11. 4. 1903 Pälkjärvellä maanviljelijäperheeseen. Hän tuli ylioppilaaksi Helsingin Maanviljelyslyseosta keväällä 1922. Hän suoritti maatalous- ja metsätieteiden kandidaatin tutkinnon sekä agronomitutkinnon vuonna 1927. Hänet vihittiin maatalous- ja metsätieteiden tohtoriksi tiedekunnan ensimmäisessä juhlallisessa promootiossa vuonna 1934. Väitöskirjaansa hän oli puolustanut edellisenä vuonna. Mainittakoon, että maatalous-metsätieteellisellä tiedekunnalla oli ilo vihkiä hänet riemutohtoriksi vuonna 1984 järjestetyssä promootiossa.

Vuosina 1928—1931 Erkki Kivinen oli Suomen Suoviljelysyhdistyksen assistenttina. Valtion Maatutkimuslaitoksen ja sittemmin Maatalouskoelaitoksen Maatutkimusosaston vt. nuorempi agrogeologi hän oli vuosina 1932—1933. Saman laitoksen vanhempana agrogeologina hän oli vuosina 1934—1942.

Vuonna 1942 Erkki Kivinen nimitettiin Hel-

singin yliopiston maanviljelyskemian ja maanviljelysfysiikan professoriksi. Hänen yliopistouransa oli alkanut jo aikaisemmin. Vuosina 1928—34 hän oli toiminut maanviljelysopin professorin assistenttina siementarkastusta varten. Vuonna 1935 hänet oli nimitetty Helsingin yliopiston suotutkimuksen dosentiksi.

Tiedemiehen ja yliopisto-opettajan ura ei jäänyt Erkki Kivisen ainoaksi elämäntehtäväksi. Jo varhain hänen kyvykkyytensä johti tärkeisiin hallinnollisiin tehtäviin. Hän toimi Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan dekaanina vuosina 1945—1954, yliopiston vararehtorina 1956—62 ja rehtorina 1962—1971 eläkkeelle siirtymiseensä saakka. Tänä aikana hänellä oli lukuisia luottamustehtäviä sekä yliopiston piirissä että sen ulkopuolella. Muun muassa maatalouslaitosten siirto kaupungin keskustasta, jossa laitokset olivat hajallaan epäkäytännöllisissä tiloissa, ajanmukaisiin rakennuksiin Viikkiin toteutettiin suunnittelusta aina rakentamiseen ja käyttöönottoon saakka hänen johdollaan.

Erkki Kivinen loi merkittävän uran myös tutkijana. Hänen tutkimustensa pääkohteena olivat suot. Itse asiassa tämä osa hänen tut-

kijanurastaan alkoi jo opiskeluaikana Suoviljelysyhdistyksen kesäapulaisena ja jatkui hänen koko elämänsä ajan, mistä osoituksena on runsas alan julkaisutoiminta vielä eläkepäivinäkin aivan viime vuosiin saakka. Hän oli tällä alalla kansainvälisesti erittäin arvostettu tiedemies. Eläkkeelle siirryttyään hän oli vuosina 1971—80 Kansainvälisen Suoseuran (International Peat Society) presidentti. Kunnianosoituksena ansioista suontutkimuksen hyväksi hänet nimitettiin vuonna 1980 Kansainvälisen Suoseuran kunniapresidentiksi.

Erkki Kivisen tieteellinen julkaisutoiminta ei rajoittunut suinkaan pelkästään soihin, vaan hän paneutui pitkän tutkijanuransa aikana perusteellisesti myös mm. liejujen ja alunamaiden sekä savien ominaisuuksien selvittelyyn. Tiettyihin maalajeihin ja maannoksiin suuntautuneen erityisen perehtyneisyyden ohella hän hahmotti jo varhain kuvan siitä, miten paljon ja missä meillä on viljelykelpoista maata. Hänen asiantuntemustaan voitiin käyttää arvokkaalla tavalla hyödyksi maanhankintalain toimeenpanon yhteydessä. Varsinaisten omia tieteellisiä tutkimustuloksia selostavien kirjoitusten ohella hän on julkaissut lukuisasti kirjallisuuteen perustuvia katsauksia laajoista aihekokonaisuuksista. Maininnan ansaitsevat esimerkiksi Suomen kemistilehdes- sä julkaistut kirjoitukset maanviljelyskemian

saavutuksista. Kirjoituksillaan hän teki tunnetuksi omaa erikoisalaansa muita kemian haaroja edustaville.

Erkki Kivisen kirjallisesta tuotannosta käy ilmi hänen kykynsä perehtyä erittäin tarkasti pieniin yksityiskohtiin ja muodostaa samanlaisesti selkeä kuva laajasta asiakokonaisuudesta. Hän hallitsi yhtä hyvin lukemattomien yksittäisten suokasvilajien kuin turpeiden tai kokonaisten soiden ominaisuudet. Ilmeisesti sama taito auttoi häntä hoitamaan menestyksellisesti yliopiston hallintoa vaikeana aikana.

Mittavan elämäntyön johdosta Erkki Kivinen sai aikaisemmin mainittujen lisäksi monta kunnianosoitusta sekä kotimaassa että ulkomailla. Hän oli filosofian kunniatohtori Helsingin yliopistossa, maantaloustieteiden kunniatohtori Göttingenin yliopistossa ja kunniasenaattori Jagellonian yliopistossa Krakovassa. Hän oli Karjalaisen osakunnan kunnianspehtori sekä useiden kotimaisten, pohjoismaisten ja keski-eurooppalaisten suotieteellisten ja maataloustieteellisten seurojen kunnia- tai kirjeenvaihtajajäsen. Hänen siirtyessään eläkkeelle ystävät, työtoverit ja oppilaat julkaisivat hänen kunniaakseen juhlakirjan, jossa on yli 20 asiantuntija-artikkelia soista ja kivennäismaista.

Antti Jaakkola

Erkki Kivinen 1903—1985

Professor Erkki Kivinen, former Rector of the University of Helsinki, died on 4 October 1985 after a long and distinguished career. In recognition of his services to the science of agriculture, he was made an honorary member of the Scientific Agricultural Society of Finland in 1966.

Erkki Kivinen was born into a farming family at Pälkjärvi on 11 April 1903. He matriculated from Helsinki Agricultural High School in 1922. He graduated as a Master of Science in Agriculture and Forestry and as an

Agronomist in 1927. He was awarded a Doctorate in Agriculture and Forestry at the first solemn promotion of the Faculty in 1934. He had successfully presented his doctoral thesis in the preceding year. It may be mentioned that the Faculty of Agriculture and Forestry had the pleasure of making him a Doctor Jubilarian at a promotion held in 1984.

In 1928—31 Erkki Kivinen was an assistant at the Finnish Association of Peatland Cultivation. In 1932—33 he was acting junior agrogeologist at the State Soil Research Insti-

tute and then at the Soil Science Department of the Institute of Agricultural Research. He was senior agrogeologist at the latter institute in 1934—42.

In 1942 Erkki Kivinen was appointed Professor of Agricultural Chemistry and Agricultural Physics at the University of Helsinki. His university career had begun earlier. From 1928 to 1934 he worked as an assistant to the professor of plant husbandry for purposes of seed control. In 1935 he had been appointed docent of Peatland Research at the University of Helsinki.

His career as a scientist and a university instructor was not the sole calling of Erkki Kivinen. Early on, his ability led to important administrative assignments. He was Dean of the Faculty of Agriculture and Forestry at the University of Helsinki from 1945 to 1954, Pro-Rector of the University from 1956 to 1962, and Rector from 1962 until his retirement in 1971. During this period he held numerous posts of public responsibility within and outside the University. For instance, the removal of the agricultural departments from the centre of Helsinki, where the departments were scattered and were housed in inconvenient premises, to the modern buildings at Viikki was carried out under his leadership from the planning to the construction and the opening for use.

Erkki Kivinen made a significant career also as a researcher. The chief object of his research was peatland. In fact, that part of his career as a researcher had already got off to a start in student days when he was a summer-time assistant at the Association of Peatland Cultivation, and continued throughout his life as is demonstrated in his abundance of publications on the subject even into the late years of his retirement. On this subject he was an internationally highly esteemed scientist. After his retirement he was President of the International Peat Society from 1971 to 1980. In honour of his contributions to peatland research, he was appointed Honorary President of the International Peat Society in 1980.

Erkki Kivinen's scientific publications were

by no means restricted to peat. For, during his lengthy career in research, he also went thoroughly into the analysis of the features of gyttja and sulphate soils, as well as clays. Beside his particular knowledge of certain soils and topsoils, he early outlined a scheme on how much and where we have cultivable soil in Finland. It was possible to make valuable use of his expertise in connection with the land reform. In addition to the articles reporting his own scientific results, he published numerous reviews based on the literature and dealing with extensive bodies of subjects. His articles in Suomen kemistilehti («The Finnish Chemist») on the achievements of agricultural chemistry, for instance, do deserve a mention. With these articles he made his own special discipline known to persons representing other branches of chemistry.

Erkki Kivinen's written production reveals his ability to go very closely into small detail and concurrently to form a clear picture of an extensive whole. He had equal command of the characteristics of countless individual bogland plant species and those of peats and of entire bogs. The same skill obviously helped him successfully to manage the administration of the University at a difficult time.

On account of his sizeable accomplishments, Erkki Kivinen received many marks of honour both at home and abroad in addition to those mentioned above. He was Honorary Doctor of Philosophy of the University of Helsinki, Honorary Doctor of Agricultural Sciences of the University of Göttingen, and Honorary Senator of Jagellonia University in Krakow. He was Honorary Inspector of the Student Corporation of Karelia, and honorary member or corresponding member of numerous societies of peatland science and of agriculture in Finland, Scandinavia and the Continent of Europe. When he retired, friends, colleagues and students published a commemorative volume in his honour which contained over 20 articles by experts on peatlands and on mineral soils.

Antti Jaakkola